

I.H.4.

ELSE ANDERSEN blev født d. 20. juli 1867 i Brogård, Bøvling Sogn, hun døde d. 16. oktober 1911 i Nygård, Gudum Sogn. Hun blev hjemmedøbt d. 25. juli og fremstillet i kirken d. 6. oktober 1867. Sædrene var: Ane Berg af Trans, Mette Grysbæk af Vandborg, Marinus Ingefred Pedersen, Christen Dalgaard og Johan Søgaard, alle af Bøvling.

Else Andersen blev gift d. 9. november 1888 med

KRISTEN RAHBEEK PEDERSEN, der blev født d. 16. oktober 1863 i Rahbeksminde, Nørre-Vium Sogn, som søn af husmand Christen Pedersen og hustru Jensine Christine Jensen, Rahbeksminde, og han døde d. 20. februar 1951 i Nygård, Gudum Sogn.

I Lemvig Folkeblad d. 16. oktober 1933 finder vi følgende om Kristen Rahbek Pedersen:

"Lille Kræsten.

Et Nutidseventyr i Anledning af at Proprietær Chr. Rahbek, Nygaard i Gudum den 16. Oktober fylder 70.

Hedelærken har sunget over hans Vugge, og nu er han 70. Men Folk, som kender ham blot for en Anseelse og ikke lige netop ved hans Alder, vil sikkert forbavses over, at han virkelig er saa gammel. Sagen er den, at han ser ud til at være 50-55 eller deromkring. Ja, og saa er der det pudsige, at fandt man paa at ville bestemme hans Alder efter, hvordan det saa ud i hans Barndomshjem og dets Nabolag, da vilde Tallet blive langt over 100.

Forøvrigt er det ligetil i denne Sammenhæng at blive netop ved Barndomshjemmet, som var en Hytte ude paa Heden. I Ordets bogstaveligste Forstand en Hytte, klinet op af Ler og tækket med Lyng. Hans Far var en Søn fra "Vendelbo" og hans Mor en Datter fra Nabogaarden "Viumkrog". Det hedder sig, at de blev gode Venner ved et Julegilde i "Feldving", og det maa have været omkring ved Aaret 1860. Og siden enedes de om i Fællesskab at bygge Hjem paa Heden.

Viumkrog overlod dem rundt regnet 175 Tønder Land. Det meste var Hede. Resten var Mose og Rummelhuller. Altsammen uopdyrket, altsammen Arealer, som henlaa i Naturtilstanden, og det vil sige Lyng, Lyng og Revlingris, Tuer med Stargræs, Pors og Vidjer, Hængedynd og Gunger.

Paa disse 175 Tønder Land byggedes den omtalte Hytte, som var et 4-5 Fags Hus med blaamalede Vinduer, lavt til Loftet, Bilæggerkakkellovn og Lergulv. Ingen Luksus nogen Steder, men rigeligt med Slid og Slæb fra tidligste Morgen og indtil Aftenstjernen kunde spejle sig i Brønden.

Og den 9. November 1862 blev "Kræ Vendelbo" gift med "Sine Krog". Kræsten havde i Arvepart og Bryllupsgave faaet et Hundrede Daler fra Vendelbo. Sine fik Lov til foruden de 175 Tønder Land - at udvælge sig den bedste Ko i Viumkrogs Fæhus. Og med deres faa Ejendele drog Brudeparret over Heden til deres lille Hjem, som de kaldte "Rahbeksminde", og hvorfra der var en Fjerdingvej til den nærmeste Nabo.

Her begyndte de unge Folk deres Virke. I de smaa Kaar, men uden Gæld, under primitive Forhold og med Flid, gammeldags Nøjsomhed og enfoldig Guds frygt.

Den 16. Oktober 1863 kom Vuggen i Gang i Rahbeksminde. Det var en Dreng, som i Daaben fik Navn efter sin Bedstefar¹ og kom til at hedde Christen Rahbek Pedersen (siden ved kgl. Bevilling ændret til Rahbek). Men i Hjemmet og Nabolaget blev han kaldt "Lille Kræsten", og det kaldes han paa sine Steder endnu.

Lille Kræsten var eneste Barn, og fra hans første Aar fortælles der en Begivenhed - som for Resten vidner om, at heller ikke dengang var Ringkøbing Amts Vejvæsen i den allerbedste Forfatning. Somme Steder var der ingen Broer over Aerne, men saa var

6 der Færgesteder og Vadesteder, og Vorgod Aa havde netop et saa-
3 dant Færgested nedenfor Rahbeksminde. I en fladbundet Pram kun-
B de man her blive sat over, men helt ufarligt var det ikke, og
3 ukendt med Forholdene skulde ingen paa egen Haand gaa i Lag med
O Sejladsen, og saa var det, at der en Dag kom en af disse her Om-
løbere og bad om at blive sat over Aaen. Kræsten og Lille Kræsten
var ene hjemme, Lille Kræsten var kun 3 Aar og kunde ikke overlades
til sig selv. Han kunde jo gaa hen og falde ned i Brønden eller komme
i Klammeri med Kyllingehønen, hvad der ogsaa kunde blive slemt nok.
Ja, hvor let kan saadan en bitte Knægt ikke komme galt af Sted. Og
de havde jo kun den samme. Men den fremmede Mand skulde selvfølgelig
hjælpes over. Og saa kom Lille Kræsten med ned til Aaen. Her fik han
et Reb om Livet og blev tøjret i Lyngen, indtil hans Far kom tilbage
med æ Skib. Men det fortælles ogsaa, at han var meget misfornøjet
med den Behandling og stod og raabte, saa det kunde høres helt over
til Feldsing Grandelag.

Det er fristende her at føje til, at saadan er vi Mennesker, de
store saavel som de smaa, og tit fatter vi ikke, at det, der times
os, er til vort Gavn, men i Uforstand raaber vi op, saa det giver
Ekko fra Gaard til Gaard og fra By til den nærmeste Grande.

En anden Begivenhed fra Lille Kræstens Drengetid viser, at han
havde en god Iagttagelsesevne, og at han forøvrigt slet ikke var saa
fejl til at tage ved Lære.

Historien er den, at Koen fra Viumkrog efterhaanden var blevet
til to Køer, til tre, maaske fire. Og Køerne brugtes som Trækdyr
baade for Plov og Vogn. Men saa en Dag blev en af dem syge. Hente
Dyrlæge var der ingen, der tænkte paa. De vidste vel knap, hvor der
boede en Dyrlæge. Ialfald boede han langt væk, og at faa fat i ham
kostede Penge. Nej, saa hellere klare sig med Hjemmeraad eller en
Kvaksalver. Og i de Dage var der næsten i hvert Sogn kloge Folk, som
baade kunde stille Blod og læse over buldne Fingre. I dette Tilfælde
valgte man Kvaksalveren. Han kom. Men forinden han skulde til at
doktorere, skulde han jo da inden for og lige have en Hjertestyrkning.
Det var ikke sært. Kvaksalveren kom ind og fik under megen Træskolarm
skubbet sig til Sæde paa Panelbænken, lagde en stor dampende Skraa
fra sig i Vindueskarmen og dækkede den pænt med sin Odderskindshue,
fik Kaffe og Kandis og derefter en Puns, som det hørte sig til og
med en ordentlig dansk Dram i, for den Gang hed det sig, at man
skulde tage halvt af hver Slags - godt og vel endda! Da dette var
overstaaet, skubbedes Kaffekopperne godt ind paa Fyrretræsbordet og
saa rørte Kvaksalveren noget gult Pulver sammen med Vand i en
Lerskaal.

Omsider gik de voksne ud for at helbrede Koen. Lille Kræsten blev
inde, for han havde en gammel Kat, som han holdt grysselig meget af, og den
var heller ikke rask. Og da han nu havde set, hvordan de voksne bar sig ad,
var han klar over, hvad Katten skulde have. Han brækkede en Knold løs i
Lergulvet og rørte den ud i en Smule Mælk i en Underkop. Denne Medicin havde
netop den rigtige _ Farve, og den satte han saa ind under Bænken til Mis.

Lille Kræsten har selv fortalt, at han husker ikke, om Koen kom
sig, men Katten døde, og siden har han altid ment, at det var bedre
at forebygge end at helbrede.

Ja, det var dengang.

Tid efter anden blev Bedriften i Rahbeksminde udvidet. Noget i -
af Heden blev dyrket. Der blev bygget Østerhus, der blev sat en Lade, og det
var Bindingsværk. Men Vesterhuset var en Tørvestak,

6 og den skærmede godt mod Blæsten. Ved Jævnøgns tider, naar en
6 Brandstorm jog over Heden, da var det ligefrem helt hyggeligt at bo i
o Læ ved en Tørvestak.

6 Aarene randt. Lille Kræsten blev større og kunde hjælpe til baade i
3 Mark og Lo. Han blev voksen, og i sin Fritid gik han paa Jagt i Heden
B eller fangede Fisk med Garn og Ruser i Vorgod Aa og tjente immer en
4 Skilling ved det. Men da han opdagede, at der var en større Fortjeneste
ved Biavl, ja, saa blev han Biavler, og det i stor Stil.

I 1885 tjente han Kongen som Karl ved 17^e Bataillon i København.
I 1888 blev han gift med Else fra Brogaard i Bøvling. Og i 15 Aar
derefter boede de hos Forældrene i Rahbeksminde. Tørve- stakken, der
havde gjort Tjeneste som Vesterhus, blev revet ned. Et rigtigt
Vesterhus blev bygget, og der blev indrettet Plads til en ny
Generation.

Saa i 1903 købtes Nygaard i Gudum. Og først der fik Lille
Kræsten og Else Foden under eget Bord, og da havde de en Børneflokk
paa 9.

Efter 1903 tog Udviklingen den særeste Retning for Lille Kræsten.
I 1917 købtes Ryssensten i Bøvling. I 1923 Gudum Kloster. Og det er
altsammen at tænke tilbage paa som et Eventyr.

Men det begyndte paa Heden, og med disse Linier har Opgaven blot
været den, at fortælle en Smule fra Barndomshjemmet og Ungdoms aarene
for tilsidst at minde om, at da Farverne til en smuk Livsaften bliver
tilberedt i Livets Morgentimer, saa kan ogsaa den nu halvfjerdsaarige
Lille Kræsten sidde lunt i Minders Gimle og være ved godt Mod for
kommende Dage. Thi den Gud, som i Livets Morgentime velsigned og
kaldte os ved Navn, og fra hvem al god og fuldkommen Gave siden kom,
han er i Gaar og i Dag, ja, evigt den samme. Han os ej glemmer, naar
vi er graa. Hans Naade varer!

Hjertelig til Lykke!

Din Søn

Christen Vendelbo Rahbek."

I.H,4.a.

ANDERS VENDELBO RAHBK er født d. 26. august 1889 i Rahbeksminde,
Nørre-Vium Sogn, og døde d. 25. december 1964 på Rysensten, Bøv-
ling Sogn.

Han blev døbt d. 22. september 1889, moderen bar barnet, faddere
var: husmand Chr. Pedersen, Rahbeksminde, gårdmand Mikkell Andersen,
Bøvling, gårdmand Thor Pedersen, Bøvling, ungkarl Mads Rah-
bek, Viumkrog.

Anders Vendelbo Rahbek blev gift d. 20. oktober 1925 i Troldhede
Kirke med

KIRSTEN AGGER NIELSEN, der er født d. 18. september 1894 i Nørre
Feldsig, Borris Sogn, som datter, af husmand Niels Nielsen og hustru
Laura.

Bosat: Rysensten, 7650 Bøvlingbjerg.

Anders Vendelbo Rahbek drev fra 1917 til sin død den gamle herregård
Rysensten, først som forpagter senere som ejer. I 1940 lod han den
gamle hovedbygning restaurere, herom beretter en avis: "Hvis om
tusinde Aar endnu Plovfuren gaar - - - Restaurering af en af
Vestjyllands mest karakteristiske Borge "Rysensten" i Bøvling. - Et
Dokument indmuret ved en smuk Højtidelighed.

Hovedbygningen til Rysensten i Bøvling bliver i Sommer restau-
reret .

Om Restaureringen har Ejeren, Proprietær Anders Rahbek i længere
Tid haft Forhandlinger med Ministeriet om Tilskud, idet Byg-